

## **Mājsaimniecību tēriņi sasniedz rekordaugstu līmeni**

*Avots: Banka Citadele*

**Latvijā mājsaimniecību patēriņa izdevumi 2025. gadā sasniedza vidēji 619 eiro mēnesī uz vienu iedzīvotāju, kas ir par 46 % vairāk nekā 2019. gadā, liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati.**

Tomēr inflācijai tuvākajos gados atgriežoties pie mērenāka līmeņa un darba samaksai turpinot augt straujāk par cenām, mājsaimniecību izdevumi, visticamāk, turpinās pieaugt, taču lēnākā tempā nekā pēdējos gados, norāda bankas Citadele galvenais ekonomists Kārlis Purgailis.

Gandrīz ceturtdaļa jeb 24 % no kopējiem mājsaimniecību izdevumiem pērn tika novirzīti pārtikas un bezalkoholisko dzērienu iegādei, savukārt 16 % veidojuši mājokļa uzturēšanas izdevumi, bet 12 % - transporta izdevumi. Salīdzinājumā ar 2019. gadu izdevumi pārtikai pieauguši par 53 eiro mēnesī uz vienu personu, bet mājoklim par 39 eiro.

Bankas Citadele galvenais ekonomists Kārlis Purgailis: "Straujais mājsaimniecību izdevumu pieaugums pēdējo gadu laikā galvenokārt skaidrojams ar augsto inflāciju. Lai gan izdevumi sešu gadu laikā pieauguši teju par pusi, salīdzināmajās cenās kāpums bijis vien aptuveni 7 %, kas nozīmē, ka lielākā daļa pieauguma saistīta tieši ar cenu sadārdzināšanos, nevis ievērojamu patēriņa apjoma kāpumu."

Viņš skaidro, ka būtiskāko ietekmi pēdējos gados uz mājsaimniecību budžetiem atstāja energoresursu cenu kāpums, augstā pārtikas inflācija, kā arī pakalpojumu sadārdzināšanās. Vienlaikus augusi arī vidējā alga un iedzīvotāju ienākumi, kas ļāvuši vairāk līdzekļu novirzīt ne

tikai ikdienas vajadzībām, bet arī atpūtai, kultūrai un citiem pakalpojumiem.

"Pēdējo gadu dati labi parāda, ka Latvijas mājsaimniecību tēriņu struktūrā joprojām dominē pamatvajadzības. Pārtika, mājoklis un transports veido vairāk nekā pusi no kopējiem izdevumiem. Vienlaikus CSP dati arī rāda, ka kopš 2019. gada samazinājusies vairāku izdevumu grupu daļa mājsaimniecību budžetā. Piemēram, vizīteiktākais kritums vērojams transporta izdevumos, kuru īpatsvars sarucis no 15 % līdz 12 %. Mazāka budžeta daļa atvēlēta arī personiskajai aprūpei un dažādām precēm un pakalpojumiem, mājokļa aprīkojumam un uzturēšanai, apģērbam un apaviem, kā arī veselības aprūpei," piebilst ekonomists.

CSP dati liecina arī par izteiktām reģionālām atšķirībām mājsaimniecību patēriņa izdevumos. Visvairāk tērējuši Rīgas reģiona iedzīvotāji, kur vidējie izdevumi sasnieguši 750 eiro mēnesī uz vienu personu, savukārt viszemākie tie bijuši Latgalē – 446 eiro mēnesī. Arī dzīvesvietas veids būtiski ietekmējis tēriņu līmeni, proti, Rīgā viena iedzīvotāja vidējie mēneša izdevumi sasnieguši 781 eiro, citās pilsētās 657 eiro, bet laukos tie bijuši ievērojami zemāki – 524 eiro mēnesī.

Pēc ekonomista vērtējuma, turpmākajos gados mājsaimniecību izdevumu pieaugums, visticamāk, būs mērenāks nekā iepriekš, jo inflācija ir būtiski mazinājusies. Inflācija šogad, dēļ globālo energoresursu cenu pieaugumu, tiek prognozēta mēreni paaugstināta ap 4 %, tomēr nākamajos pāris gados tiek sagaidīta inflācija vien ap 2,2 % - 2,3 %. Vienlaikus algu kāpums un darba tirgus noturība saglabās mājsaimniecību spēju uzturēt salīdzinoši stabilu patēriņa līmeni. Vidējā atalgojuma pieaugums gan šogad gan nākamajos pāris gados pakāpeniski samazināsies no 7,8 % pagājušajā gadā līdz prognozētiem 5,4 % 2028. gadā, kas tik un tā būs lielāks pieaugums nekā prognozētā inflācija. Attiecīgi pie pašreizējām prognozēm vidējie patēriņa izdevumi līdz 2028. gadam varētu sasniegt vairāk nekā 700 eiro mēnesī uz vienu iedzīvotāju.